ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ
РАДА АДВОКАТІВ
УКРАЇНИ

UKRAINIAN NATIONAL
BAR ASSOCIATION
BAR COUNCIL OF
UKRAINE

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 27
Про надання роз'яснення щодо застосування законодавства та Правил адвокатської етики з питань представництва адвокатом клієнта, який зник безвісті

«01» травня 2026 року **с-ще Сатанів, Хмельницька обл.**

Розглянувши звернення [redacted] щодо надання роз'яснення стосовно застосування Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики у ситуації, коли клієнт адвоката зник безвісти за особливих обставин і відсутня об'єктивна можливість встановити його актуальне волевиявлення, заслухавши пропозиції заступника Голови Ради адвокатів України Валентина Гвоздія та взявши до уваги пропозиції інших членів Ради адвокатів України, у межах повноважень, наданих пунктом 1.36 Положення про Раду адвокатів України, Рада адвокатів України встановила наступне.

Відповідно до частини 1 статті 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі – *Закон про адвокатуру*) у період між з'їздами адвокатів України функції адвокатського самоврядування виконує Рада адвокатів України. Згідно з пунктом 1.36 Положення про Раду адвокатів України Рада адвокатів України надає роз'яснення з питань, пов'язаних із адвокатською діяльністю.

Рада адвокатів України наголошує, що надання роз'яснень з питань застосування Закону про адвокатуру та Правил адвокатської етики, затверджених Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 року (далі – *Правила адвокатської етики),* не передбачає та не може мати наслідком: оцінки правомірності дій конкретного адвоката у конкретній справі, що належить до компетенції кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури у порядку дисциплінарного провадження, передбаченого Розділом VI Закону про адвокатуру; оцінки правомірності та законності рішень, ухвалених судами у конкретних провадженнях, що належить до компетенції судів вищих інстанцій у встановленому процесуальним законом порядку; тлумачення норм процесуального законодавства, у тому числі норм Цивільного процесуального кодексу України щодо зупинення провадження або підстав для перегляду судових рішень.

Це роз'яснення надається у форматі узагальненого підходу до застосування зазначених норм та не може використовуватися для перегляду чи зупинення дії конкретних рішень судових органів, у тому числі заочного рішення Оболонського районного суду міста Києва від 20 червня 2025 року у справі № 756/4716/25, з оскарженням якого пов'язано звернення заявниці.

ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ

Водночас Рада адвокатів України звертає увагу, що порушені у зверненні питання мають істотне значення для адвокатської спільноти України з огляду на безпрецедентну кількість адвокатів та їхніх клієнтів, на яких безпосередньо вплинули обставини збройної агресії Російської Федерації проти України. Системне роз'яснення підходів до здійснення адвокатської діяльності у відносинах з клієнтами, які зникли безвісти за особливих обставин, перебувають у полоні, є військовополоненими або мобілізовані до Збройних Сил України та виконують бойові завдання, є необхідною складовою забезпечення стандартів професії та захисту прав осіб, які потребують правничої допомоги.

Загальні положення щодо правового статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, та її участі у правовідносинах

Відповідно до частини 1 статті 4 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» від 12 липня 2018 року № 2505-VIII (далі – *Закон № 2505-VIII*) особа набуває статусу такої, що зникла безвісти за особливих обставин, з моменту внесення про неї відомостей до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, у порядку, передбаченому цим Законом. Згідно зі статтею 5 Закону № 2505-VIII особа, зникла безвісти за особливих обставин, має всі права, гарантовані Конституцією та законами України.

Відповідно до частини 1 статті 8 Закону № 2505-VIII набуття правового статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, не зменшує обсягу цивільної правоздатності такої особи. Згідно з частиною 4 статті 8 Закону № 2505-VIII набуття цього статусу не змінює сімейного стану особи до моменту розірвання шлюбу за заявою другого з подружжя внаслідок визнання особи безвісно відсутньою або до моменту оголошення такої особи померлою.

Згідно з частиною 2 статті 8 Закону № 2505-VIII над майном особи, зниклої безвісти за особливих обставин, з моменту внесення даних про неї до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, може бути встановлено опіку у порядку, передбаченому Цивільним кодексом України. Опікун над майном такої особи здійснює управління цим майном та забезпечує виконання її зобов'язань за рахунок цього майна.

Згідно зі статтею 44 Цивільного кодексу України на підставі заяви заінтересованої особи нотаріус за останнім місцем проживання фізичної особи, місце перебування якої невідоме, описує належне їй майно та встановлює над ним опіку. Опікун над майном фізичної особи, місце перебування якої невідоме, приймає виконання цивільних обов'язків на її користь, погашає за рахунок її майна борги, управляє цим майном в її інтересах.

Викладене свідчить, що фізична особа, яка зникла безвісти за особливих обставин, з моменту такого зникнення і до моменту встановлення її місцеперебування, визнання безвісно відсутньою або оголошення померлою у судовому порядку, об'єктивно перебуває у стані, в якому вона **не може особисто здійснювати свої цивільні права та обов'язки і не може формувати, виражати або підтверджувати свою волю**, у тому числі у частині продовження або зміни договірних відносин, наданих доручень та обраної правової позиції.

Щодо роз'яснення про застосування законодавства та Правил адвокатської етики у ситуації, коли клієнт зник безвісти та відсутня можливість встановити його актуальне волевиявлення (питання перше)

Відповідно до частини 1 статті 26 Закону про адвокатуру адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правничої допомоги. Згідно з частиною 3 статті 27 Закону про адвокатуру до договору про надання правничої допомоги застосовуються загальні вимоги договірного права.

Договір про надання правничої допомоги за своєю правовою природою має фідуціарний (особисто-довірчий) характер та ґрунтується на принципі лояльності адвоката до клієнта. Згідно зі статтею 8 Правил адвокатської етики у межах дотримання принципу законності адвокат зобов'язаний у своїй професійній діяльності виходити з переваги інтересів клієнта; адвокат повинен поважати свободу вибору клієнтом захисника своїх прав і не перешкоджати реалізації цієї свободи.

Відповідно до статті 18 Правил адвокатської етики адвокат інформує клієнта щодо ведення дорученої йому справи, у тому числі щодо правової позиції у справі. Згідно зі статтею 26 Правил адвокатської етики адвокат повинен з розумною періодичністю інформувати клієнта про хід та результати виконання доручення і своєчасно відповідати на запити клієнта про стан його справи. Стаття 27 Правил адвокатської етики передбачає, що адвокат повинен з розумною періодичністю інформувати клієнта про хід та результати виконання доручення і своєчасно відповідати на запити клієнта про стан його справи. Інформація має подаватися клієнту в обсязі, достатньому для того, щоб він міг приймати обґрунтовані рішення стосовно суті свого доручення та його виконання.

Зазначені положення прямо передбачають **двосторонній характер відносин між адвокатом і клієнтом** та об'єктивну необхідність здатності клієнта сприймати інформацію адвоката, формувати власну позицію та повідомляти адвокату вказівки щодо ведення справи. Об'єктивна неможливість здійснення такої двосторонньої комунікації у зв'язку із зникненням клієнта безвісти за особливих обставин створює якісно нову правову ситуацію, що потребує особливого підходу адвоката до подальшого виконання доручення.

Згідно з пунктом 1 частини 2 статті 21 Закону про адвокатуру адвокату забороняється використовувати свої права всупереч правам, свободам та законним інтересам клієнта. Відповідно до пункту 3 частини 2 статті 21 Закону про адвокатуру адвокату забороняється займати у справі позицію всупереч волі клієнта, крім випадків, якщо адвокат впевнений у самообмові клієнта.

Стаття 12-1 Правил адвокатської етики забороняє адвокату робити завідомо неправдиві заяви щодо суті доручення, фактичних обставин, що мають до нього відношення, їх правової оцінки, прав і обов'язків адвоката, клієнта, а також обсягу своїх повноважень щодо представництва інтересів клієнта.

З огляду на викладене, у разі зникнення клієнта безвісти за особливих обставин, адвокат, який здійснював представництво інтересів такого клієнта на підставі договору про надання правничої допомоги та раніше виданих повноважень, зобов'язаний:

по-перше, **негайно повідомити суд або інший орган, у провадженні якого перебуває справа, про обставини зникнення клієнта безвісти за особливих обставин**, та надати відповідні підтвердні документи (зокрема довідку компетентного органу, витяг з Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, відомості про внесення особи до такого реєстру, інформацію командирів військових частин у разі військовослужбовців тощо), оскільки факт зникнення клієнта безвісти

ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ

безпосередньо впливає на можливість здійснення адвокатом представництва на засадах, передбачених законом;

по-друге, **утриматися від вчинення процесуальних та інших дій, які виходять за межі раніше узгодженого з клієнтом доручення або потребують підтвердження актуального волевиявлення клієнта**, зокрема відмови від позову, зміни предмета або підстав позову, укладення мирової угоди, визнання обставин, що мають значення для справи, узгодження нової правової позиції;

по-третє, **продовжувати дії, спрямовані виключно на захист раніше узгоджених з клієнтом інтересів і правових позицій**, у межах тих повноважень, які об'єктивно не потребують підтвердження актуального волевиявлення клієнта (зокрема процесуальне реагування на дії інших учасників справи, оскарження ухвал, що порушують права клієнта тощо), якщо це відповідає інтересам клієнта і не суперечить раніше узгодженому дорученню;

по-четверте, **розглянути питання про звернення до суду з обґрунтованим клопотанням про зупинення провадження у справі** відповідно до підстав, передбачених процесуальним законодавством, якщо адвокат вважає, що подальший розгляд справи без участі клієнта та без можливості отримати від нього вказівки об'єктивно унеможливлює належне здійснення представництва і може зашкодити інтересам клієнта.

Питання вирішення про зупинення провадження у справі, оцінка достатності підстав для зупинення провадження, а також застосування інших процесуальних норм, належать до компетенції суду в межах конкретного провадження.

Щодо правомірності подальшого здійснення адвокатом представництва інтересів клієнта у суді за відсутності зв'язку з ним та неможливості отримання від нього вказівок (питання друге)

Відповідно до частини 1 статті 4 Закону про адвокатуру адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

Сама по собі обставина зникнення клієнта безвісти за особливих обставин не припиняє автоматично дії договору про надання правничої допомоги і не позбавляє адвоката повноважень, наданих йому раніше. Водночас обсяг та зміст подальшого здійснення адвокатом представництва за таких обставин повинні визначатися з урахуванням **фідуціарного характеру відносин адвоката з клієнтом**, **переваги інтересів клієнта (стаття 8 Правил адвокатської етики)** та **заборони займати у справі позицію всупереч волі клієнта (пункт 3 частини 2 статті 21 Закону про адвокатуру)**.

Подальше здійснення адвокатом представництва є правомірним за сукупності таких умов:

1) представництво здійснюється виключно у межах раніше погодженого з клієнтом доручення та раніше узгоджених з клієнтом правових позицій;

2) дії адвоката об'єктивно спрямовані на захист прав і законних інтересів клієнта і не пов'язані з вчиненням процесуальних дій, які потребують підтвердження актуального волевиявлення клієнта;

ЗГІДНО
ЗОРИГІНАЛОМ

3) адвокат належним чином повідомив суд або інший орган, у провадженні якого перебуває справа, про обставини зникнення клієнта безвісти, що дозволяє суду самостійно оцінити підстави для застосування процесуальних наслідків таких обставин (зокрема зупинення провадження).

Натомість здійснення адвокатом процесуальних дій, які **за своєю правовою природою прямо потребують підтвердження актуального волевиявлення клієнта**, або які **призводять до настання значних правових наслідків особистого характеру для клієнта** (зокрема у сімейних правовідносинах – розірвання шлюбу, у спадкових правовідносинах – відмова від спадщини, у трудових правовідносинах – звільнення з роботи за власним бажанням тощо), за відсутності об'єктивної можливості встановити актуальне волевиявлення клієнта, **може суперечити вимогам Закону про адвокатуру та Правил адвокатської етики** щодо переваги інтересів клієнта, заборони займати позицію всупереч волі клієнта та заборони робити завідомо неправдиві заяви щодо обсягу повноважень адвоката.

У ситуаціях, коли подальше здійснення адвокатом представництва об'єктивно унеможливлює дотримання вимог щодо постійної комунікації з клієнтом, узгодження правової позиції та отримання від клієнта вказівок щодо ведення справи, адвокату надається можливість обрати один із таких варіантів подальшої поведінки, виходячи з конкретних обставин справи:

а) обмежити свою участь у справі захисними процесуальними діями, що не потребують підтвердження актуального волевиявлення клієнта, з одночасним інформуванням суду про обставини зникнення клієнта;

б) звернутися до суду з обґрунтованим клопотанням про зупинення провадження у справі;

в) у виняткових випадках, коли подальше виконання доручення стало об'єктивно неможливим, – розглянути питання про припинення дії договору про надання правничої допомоги в порядку, передбаченому законодавством та Правилами адвокатської етики, з урахуванням необхідності забезпечення прав клієнта і недопущення завдання йому шкоди.

Обрання адвокатом конкретної моделі поведінки у такій ситуації здійснюється з урахуванням характеру правовідносин, у яких здійснюється представництво (особисті немайнові, майнові, сімейні, спадкові, трудові тощо), стадії провадження, можливих правових наслідків для клієнта та інших обставин, які мають істотне значення.

Щодо чинності повноважень адвоката, підтверджених ордером, виданим у час, коли клієнт міг особисто формувати волю, у разі подальшого зникнення клієнта безвісти (питання третє)

Відповідно до частини 1 статті 26 Закону про адвокатуру документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правничої допомоги, є договір про надання правничої допомоги; довіреність; ордер; доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правничої допомоги. Ордер – письмовий документ, що у випадках, встановлених Законом про адвокатуру та іншими законами України, посвідчує повноваження адвоката на надання правничої допомоги.

ЗГІДНО
З ОРИГІНАЛОМ

Сам по собі ордер на надання правничої допомоги, виданий адвокатом до моменту зникнення клієнта безвісти, **за своєю правовою природою не втрачає чинності виключно у зв'язку з фактом зникнення клієнта**. Ордер посвідчує сам факт наявності у адвоката повноважень на надання правничої допомоги клієнту в межах укладеного договору і діє до закінчення повноважень адвоката у відповідній справі або до закінчення дії договору про надання правничої допомоги.

Водночас Рада адвокатів України звертає увагу, що **зовнішня формальна чинність ордера як документа, що посвідчує повноваження адвоката, не є тотожною актуальності і повноті обсягу таких повноважень у конкретний момент часу**. Відповідно до статті 12-1 Правил адвокатської етики адвокат не повинен робити завідомо неправдивих заяв щодо обсягу своїх повноважень. Згідно з частиною 1 статті 26 Закону про адвокатуру адвокат зобов'язаний діяти в межах повноважень, наданих йому клієнтом, у тому числі з урахуванням обмежень щодо вчинення окремих процесуальних дій.

У разі настання обставин, які об'єктивно унеможливлюють підтвердження адвокатом актуального волевиявлення клієнта стосовно конкретних процесуальних дій (зокрема у разі зникнення клієнта безвісти за особливих обставин), на адвоката покладається професійний обов'язок добросовісно інформувати суд або інший орган, у провадженні якого перебуває справа, про такі обставини. Замовчування адвокатом обставин, які мають істотне значення для оцінки судом дійсного волевиявлення сторони, або вчинення адвокатом дій, які створюють у суду хибне уявлення про наявність такого волевиявлення, можуть свідчити про порушення статті 12-1 Правил адвокатської етики.

Питання про правові наслідки здійснення адвокатом процесуальних дій за обставин, коли клієнт зник безвісти і не міг сформувати, виразити або підтвердити свою волю, у конкретному провадженні вирішується судом у межах розгляду відповідної справи з урахуванням принципу здійснення правосуддя на засадах змагальності, диспозитивності та забезпечення дійсного волевиявлення сторін.

Особливості здійснення адвокатської діяльності у сімейних правовідносинах за участю клієнта, який зник безвісти за особливих обставин

З огляду на те, що звернення заявниці порушує питання здійснення адвокатської діяльності у сімейних правовідносинах за участю клієнта, який зник безвісти за особливих обставин, Рада адвокатів України вважає за необхідне додатково звернути увагу на наступне.

Згідно з частиною 1 статті 56 Сімейного кодексу України дружина та чоловік мають право на вільний вибір місця свого проживання. Відповідно до частини 3 статті 56 Сімейного кодексу України кожен з подружжя має право припинити шлюбні відносини. Згідно з частиною 4 статті 56 Сімейного кодексу України примушування до припинення шлюбних відносин, примушування до їх збереження є порушенням права дружини, чоловіка на свободу та особисту недоторканність.

Відповідно до частини 1 статті 110 Сімейного кодексу України позов про розірвання шлюбу може бути пред'явлений одним із подружжя. Згідно з частиною 1 статті 112 Сімейного кодексу України суд з'ясовує фактичні взаємини подружжя, дійсні причини позову про розірвання шлюбу, бере до уваги наявність малолітньої дитини, дитини з інвалідністю та інші обставини життя подружжя.

Розірвання шлюбу як акт припинення сімейного союзу за своєю правовою природою є особистим волевиявленням кожного з подружжя і не може бути здійснене без вільної та усвідомленої волі сторони, що ініціює припинення шлюбних відносин. Відповідно представництво адвокатом інтересів клієнта у справі про розірвання шлюбу, ініційованій таким клієнтом, об'єктивно потребує **наявної, висловленої та підтримуваної клієнтом волі на припинення шлюбних відносин на момент ухвалення судом рішення**.

Згідно з частиною 4 статті 8 Закону № 2505-VIII набуття правового статусу особи, зниклої безвісти за особливих обставин, не змінює сімейного стану такої особи до моменту розірвання шлюбу за заявою другого з подружжя внаслідок визнання її безвісно відсутньою або до моменту оголошення такої особи померлою. Системне тлумачення цієї норми у поєднанні з положеннями статей 56, 110, 112 Сімейного кодексу України свідчить, що ситуація, коли особа, яка зникла безвісти за особливих обставин і не може особисто підтвердити своє волевиявлення на припинення шлюбу, формально зберігає процесуальну позицію позивача у справі про розірвання шлюбу, потребує особливої обачності адвоката та виваженого підходу до здійснення представництва.

Враховуючи виключно особистий характер сімейних правовідносин та особливі правові наслідки розірвання шлюбу, адвокат, який здійснює представництво інтересів клієнта-військовослужбовця, мобілізованого до Збройних Сил України, або клієнта, який виконує бойові завдання, у справі про розірвання шлюбу, має проявляти підвищений стандарт професійної обачності у частині встановлення та документування актуального волевиявлення клієнта на безпосередньому етапі ухвалення судом рішення. Цей стандарт обачності у повному обсязі поширюється на ситуації, коли в період розгляду справи з'ясовуються обставини зникнення клієнта безвісти за особливих обставин.

Зазначене не обмежує конституційного права клієнта на свободу припинення шлюбних відносин, на вільний вибір захисника своїх прав та на правничу допомогу, а спрямоване на забезпечення професійного стандарту адвокатської діяльності та запобігання вчиненню дій, які могли б призвести до настання правових наслідків особистого характеру всупереч дійсній волі особи.

Узагальнюючи викладене, Рада адвокатів України звертає увагу адвокатів та органів адвокатського самоврядування на необхідність дотримання у відносинах з клієнтами, які зникли безвісти за особливих обставин, є військовополоненими, перебувають у полоні, мобілізовані до Збройних Сил України та виконують бойові завдання або у зв'язку з іншими особливими обставинами не мають об'єктивної можливості безпосередньо комунікувати з адвокатом, підвищеного стандарту професійної обачності, доброчесності та лояльності до клієнта, з беззаперечним пріоритетом прав і законних інтересів клієнта.

Також Рада адвокатів України, у контексті різних за своїм предметом питань які виникають у адвокатів, наголошує на необхідності брати до уваги у кримінальних справах - роз'яснення щодо участі адвокатів у кримінальних провадженнях за відсутності підозрюваного, обвинуваченого, затверджене рішенням Ради адвокатів України № 183 від 27 грудня 2022 року, а з питань цивільних справ – роз'яснення щодо можливості отримання адвокатом документів/інформації, які у подальшому будуть (можуть бути) використані для ініціювання перед судом питання щодо

визнання померлим (загиблим) клієнта, затверджене рішенням Ради адвокатів України № 114 від 18 жовтня 2025 року.

На підставі викладеного, керуючись статтями 4, 21, 26, 27, 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», статтями 8, 11, 12-1, 18, 26, 27 Правил адвокатської етики, пунктом 1.36 Положення про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, наголосивши що це рішення стосується саме питань окреслених у зверненні Третяк А.Б. щодо особливих особистих прав та сімейних правовідносин за участю клієнта, який зник безвісти за особливих обставин, Рада адвокатів України **вирішила:**

1. Роз'яснити, що відповідно до частини 1 статті 8 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» набуття особою правового статусу зниклої безвісти за особливих обставин не зменшує обсягу її цивільної правоздатності. Водночас з моменту такого зникнення і до моменту встановлення місцеперебування особи, визнання її безвісно відсутньою або оголошення померлою у судовому порядку, особа об'єктивно перебуває у стані, в якому вона не може особисто формувати, виражати або підтверджувати свою волю, що потребує врахування.
2. Роз'яснити, що сам по собі факт зникнення клієнта безвісти за особливих обставин не припиняє автоматично дії договору про надання правничої допомоги і не позбавляє адвоката повноважень, наданих раніше. Ордер на надання правничої допомоги, виданий до зникнення клієнта безвісти, як документ, що посвідчує повноваження адвоката, не втрачає чинності виключно у зв'язку з фактом зникнення клієнта і діє до закінчення повноважень адвоката у відповідній справі або до закінчення дії договору про надання правничої допомоги.
3. Роз'яснити, що зовнішня формальна чинність ордера як документа, що посвідчує повноваження адвоката, не є тотожною актуальності та повноті обсягу таких повноважень у конкретний момент часу. У разі настання обставин, що об'єктивно унеможливлюють підтвердження адвокатом актуального волевиявлення клієнта, який зник безвісті, стосовно конкретних процесуальних дій, на адвоката покладається професійний обов'язок діяти добросовісно і повідомити суд або інший орган, у провадженні якого перебуває справа, про такі обставини, виходячи з вимог статті 12-1 Правил адвокатської етики.
4. Роз'яснити, що подальше здійснення адвокатом представництва інтересів клієнта, який зник безвісти за особливих обставин, є правомірним за сукупності таких умов: представництво здійснюється виключно у межах раніше погодженого з клієнтом доручення та раніше узгоджених з клієнтом правових позицій; дії адвоката об'єктивно спрямовані на захист прав і законних інтересів клієнта і не пов'язані з вчиненням процесуальних дій, які потребують підтвердження актуального волевиявлення клієнта; адвокат належним чином повідомив суд або інший орган, у провадженні якого перебуває справа, про факт зникнення клієнта безвісти.
5. Роз'яснити, що у разі зникнення клієнта безвісти за особливих обставин адвокат зобов'язаний утриматися від вчинення процесуальних та інших дій, які виходять за межі раніше узгодженого з клієнтом доручення або

потребують підтвердження актуального волевиявлення клієнта, зокрема відмови від позову, зміни предмета або підстав позову, укладення мирової угоди, визнання обставин, що мають значення для справи, узгодження нової правової позиції.

6. Роз'яснити, що здійснення адвокатом процесуальних дій, які за своєю правовою природою прямо потребують підтвердження актуального волевиявлення клієнта або призводять до настання значних правових наслідків особистого характеру для клієнта (зокрема у сімейних правовідносинах – розірвання шлюбу, у спадкових правовідносинах – відмова від спадщини), за відсутності об'єктивної можливості встановити актуальне волевиявлення клієнта, який зник безвісти за особливих обставин, може суперечити вимогам Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики щодо переваги інтересів клієнта, заборони займати позицію всупереч волі клієнта та заборони робити завідомо неправдиві заяви щодо обсягу повноважень адвоката.

7. Роз'яснити, що адвокат, який здійснює представництво інтересів клієнта-військовослужбовця, мобілізованого до Збройних Сил України, або клієнта, який виконує бойові завдання, у справі, що ініційована таким клієнтом і потребує особистого волевиявлення на ухвалення судом рішення, має проявляти підвищений стандарт професійної обачності у частині встановлення та документування актуального волевиявлення клієнта на безпосередньому етапі ухвалення судом рішення.

8. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявницю, ради адвокатів регіонів, кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури регіонів, Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури, а також забезпечити опублікування цього рішення на офіційному вебсайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України **Лідія ІЗОВІТОВА**

Секретар Ради адвокатів України **Ігор КОЛЕСНИКОВ**